

ábhair

Pleanáil agus reáchtáil ár bhfiosrúchán ar théamh agus ar fhuarú

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh le ciúb oighir lom amháin agus ciúb amháin atá fillte in olann, agus fiafraigh cé acu is luaithe a leáfaidh. Ansin tabhair rogha do gach grúpa: an t-oighear a choinneáil reoite nó an t-uisce a choinneáil te. Scríobhann na grúpaí ceist is féidir a thástáil agus tuar, agus ansin sórtálann siad cártaí 'athraigh / tomhais / coinneigh mar an gcéanna' ar an bpleanálaí idirghníomhach don tástáil chothrom, sula líonann siad isteach an plean ar a leathanach sa Dialann Imscrúdaithe. Déanann siad triail amháin faoi am (thart ar 8 nóiméad), cuireann siad na ciúbanna in ord de réir leá nó na cupáin in ord de réir teasa díreach isteach sa cholún 'Triail 1', agus críochnaíonn siad le plé, ar an scáileán amháin, faoin méid nach dtugann an chéad léamh ach leid faoi.

Cuspóirí foghlama

- Ceist oscailte faoi théamh nó faoi fhuarú, ar féidir í a thástáil, a cheapadh laistigh de théama an ranga
- Tástáil chothrom a phleanáil trí chinneadh a dhéanamh ar cad ba cheart a athrú, cad ba cheart a thomhas agus cad ba cheart a choinneáil mar an gcéanna
- An chéad triail a dhéanamh go cúramach agus na léamha a thaifeadadh ar leith ó na léirmhínthe

Roimh an gclog: réiteach

Reoigh ciúbanna beaga atá ar comhfhéid (méid caipín buidéil) agus coinneigh i mála fuaraithe iad go dtí an triail. Leag amach olann, scragall, páipéar agus plaisteach boilgeog do ghrúpaí an oighir, agus cupáin atá ar comhfhéid agus déanta de phlaisteach, de mhiotal agus de pháipéar do ghrúpaí an uisce the. Bíodh uisce alabhog réidh agat, ach is tusa amháin a dhoirtfidh é; socraigh ar amadóir amháin don rang ar fad.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
ciúbanna oighir ar comhfhéid as an tráidire céanna	4	grúpa	trealamh na scoile	reoigh uisce thar oíche i gcaipíní buidéil atá díreach mar a chéile nó i dtráidirí ciúbanna oighir
mála fuaraithe nó bosca inslithe don oighear	1	rang	seomra ranga	bailigh oighear ó reoiteoir an tseomra foirne díreach sula gcuireann na grúpaí a gcuid trealamh in eagar; nó bosca polaistiréine a bhfuil claibín air
crúiscín ina bhfuil uisce bog (atá sábháilte do na lámha)	1	rang	seomra ranga	fanann na grúpaí le rogha an oighir amháin
giotaí measctha d'ábhar fillte (olann nó éadach, scragall, páipéar, plaisteach boilgeog)	1	grúpa	seomra ranga	giotaí a tugadh ón mbaile (éadach glan, scragall, nuachtán)
cupáin atá díreach mar a chéile ach déanta d'ábhair éagsúla (mar shampla plaisteach, miotal, páipéar)	3	grúpa	seomra ranga	an cineál céanna cupáin le clúdaigh sheachtracha éagsúla
stopuaireadóir nó amadóir	1	grúpa	trealamh na scoile	amadóir comhroinnte don rang ar an gclár bán idirghníomhach, nó stopuaireadóir fóin a choinníonn an múinteoir
tráidire éadomhain	1	grúpa	seomra ranga	clúdach plaisteach bosca lóin nó tráidire bÁCála
Leathanaigh na Dialainne Imscrúdaithe	1	dalta	leagan inphriontáilte a chuirtear ar fáil	leathanach línithe le boscaí lipéadaithe don phlean agus tábla simplí do na torthaí
ceirteacha chun aon uisce a dhoirtear a ghlanadh	4	rang	seomra ranga	tuáillí páipéir

Pointe sábháilteachta

Ní dhoirteann aon duine ach an múinteoir an t-uisce alabhog, agus ní bhíonn sé te riamh. Coinnigh na hurláir tirim agus tú ag glanadh aon uisce a dhoirtear; ná bíodh aon duine ag blaiseadh d'oighear a láimhseáladh; ná bíodh aon duine ag rith trasna urlár fliuch nuair atá an trealamh á chur ar shiúl.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Ná taispeáin ach an ciúb lom agus an ciúb atá fillte in olann ar thráidire. Glac le trí nó ceithre smaoineamh go tapa; ná hainmnigh na hathróa agus ná leag amach an trealamh ar fad go fóill. Cuir béim air go mbeidh a cheist féin faoi théamh nó faoi fhuarú ag gach grúpa.
- **Ár gceist agus ár dtuar:** Nocht na hábhair i dtrí chéim: ar dtús, rogha an oighir nó rogha an uisce the; ansin, na fillteáin seachas na cupáin, le samhail amháin de cheist; ansin, scríobhann siad an cheist agus tugann siad fáth ó bhéal ('mar...'). Coinnigh na stáisiúin as radharc ionas go ndéanfaidh na grúpaí planáil in ionad a bheith ag láimhseáil an trealaimh. Bí ag éisteacht le caint ar nós 'leáfaidh an olann an t-oighear níos tapúla' agus athchum an smaoineamh: moillíonn na fillteáin an teas, ní chruthaíonn siad é.
- **Pleanáil ár dtástáil chothrom:** Stiúir an pleanálaí don tástáil chothrom ar an gclár bán idirghníomhach, dúshlán amháin ag an am: rogha an oighir ar dtús, agus an rang ag rá cá háit a rachaidh gach cárta, ansin rogha an uisce the. Coinnigh na freagraí sprice agat féin. Cuir na grúpaí ag scríobh a dtrí líne ón bpleanálaí, agus sin amháin, sa Dialann Imscrúdaithe. Más doiléir an plean, cuir ceisteanna go dtí go n-ainmníonn an grúpa an rud a thomhaisfidh siad agus cá fhad a fhanfaidh siad; maidir le grúpaí an uisce the, seiceáil go bhfuil na cupáin ar comhmhéid agus ar comhchruth.
- **Déan ár gcéad triail:** Is anois amháin a thabharfaidh tú an t-oighear amach. Cuireann grúpaí an oighir na fillteáin ina n-áit ar dtús; doirt tusa an t-uisce alabhog do gach grúpa de chuid an uisce the d'aon iarraidh amháin, agus ansin cuir amadóir comhroinnte amháin ar siúl don rang. Le linn an fheithimh, tarraing na grúpaí isteach i gceisteanna gearra faoina bhfuil á thabhairt faoi deara acu agus faoina bhfuil á choinneáil mar an gcéanna. Nuair a chloistear an clog, téann an t-ord díreach isteach i dTriail 1: ná lig don oighear leá go hiomlán, agus bíodh an duine céanna ag tástáil gach cupáin lena mhéar.
- **Taifead ár léamha:** Is slacht a chur ar an obair atá anseo, ní scríobh as an nua. Deimhnigh go bhfuil áit san ord i dTriail 1 ag gach ábhar nó cupán. Léirigh sampla de shraith amháin ar an gclár más gá, agus ansin taispeáin bosca an mhaímh a bhfuil líne trasna air, ionas go bhfeicfidh na daltaí go bhfanann na léamha ar leith ó chaint faoin mbuaiteoir go dtí go mbeidh na trialacha athdhéanta.
- **Cad a thugann an chéad triail le fios?:** Iarr ar dhá nó trí ghrúpa a bhfuil ceisteanna éagsúla acu labhairt. Athfhoclaigh 'b'fhearr an ceann s'againne' mar 'sa chéad triail, is é an ciúb san fhillteán olla is lú a leáigh'. Fiafraigh cén rud ba dheacra a choinneáil mar an gcéanna agus cén fáth nach leor triail amháin. Tabhair réamhléargas ar an gcéad chéim eile sa tionscadal: an tástáil chéanna arís, cairt a dhéanamh den dá thriail, agus ansin cinneadh a dhéanamh.

Cad ba cheart a fheiceáil

De ghnáth, moillíonn olann nó plaisteach boilgeog an leá níos mó ná mar a dhéanann páipéar; is é an t-oighear lom is tapúla a leánn. Is minic a fhuaraíonn cupáin mhiotail níos tapúla ná cupáin phlaisteacha atá níos tibhe. Bíonn tionchar ag teocht an tseomra ar an luas féin, ach múineann an t-ord laistigh de gach grúpa an tástáil chothrom fós. Mura bhfuil difríocht ar bith ann, b'fhéidir go bhfuil na fillteáin rócosúil le chéile nó na ciúbanna rómhór. Cuir ciúb lom leis mar rialú, nó úsáid oighear níos lú sa chéad triail eile.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Coinníonn olann te sinn, mar sin leáfaidh sí an t-oighear níos tapúla.** Ardaigh an fillteán agus athchum an smaoineamh: moillíonn sé an teas atá ag dul isteach nó amach; ní dhéanann sé teas. Brúigh iad le fáth ('mar...') a thabhairt a bhaineann le haer atá gafa nó le tiús an ábhair, agus ansin seiceáil an t-ord i dTriail 1 i gcomparáid leis an smaoineamh sin.
- **Is féidir linn an cupán agus méid an uisce a athrú: taispeánfaidh an dá cheann fós cé acu is fearr.** Díriú aird arís ar na trí líne ón bpleanálaí: má athraíonn dhá rud, ní féidir a rá cé acu ba chúis leis an toradh. Iarr orthu líne a tharraingt tríd an dara hathrú agus rud amháin atá le coinneáil mar an gcéanna a athscríobh.
- **Cruthaíonn an chéad triail cheana féin gurb é ár bhfillteán nó ár gcupán an buaiteoir.** Taispeáin maíomh a bhfuil líne trasna air in aice leis an léamh. Athfhoclaigh 'leath-leáite tar éis 8 nóiméad' mar léamh amháin; caithfear fanacht leis an mbuaiteoir go dtí go léiríonn na trialacha athdhéanta patrún.

Dífereáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Lig do dhalta an t-ord i dTriail 1 a dheachtú do pháirtí, agus dalta eile ag díriú ar an bhfillteán nó ar an gcupán a fhreagraíonn dó. • Tabhair na tosaithe abairte samplacha (Athróidh mé... Tomhaisfidh mé... Coinneoidh mé...) dóibh do na trí líne ón bpleanálaí.	• Fiafraigh cén rud ina bplean ba dheacra a choinneáil mar an gcéanna, agus iarr orthu réalta a chur leis sa phlean ar a leathanach dialainne don triail athdhéanta. • Spreag fáth ('mar...') a bhaineann le tiús, le haer atá gafa nó le cé chomh tapa is a théann teas tríd, seachas 'déanann sé rudaí te nó fuar'.	• Iarr orthu rud amháin a d'fhéadfadh triail an lae inniu a dhéanamh míchothrom a rá i gcogar, agus é a nótaíl in aice le Triail 1 don phlé ar fheabhsúcháin an chéad uair eile. • Dúshlán breise: iarr orthu sceitse a tharraingt de chiúb lom mar rialú in aice le ciúb atá fillte go maith, mar rud a d'fhéadfaí a chur leis an gcéad triail eile, gan ach an trealamh atá amuigh cheana a úsáid.

Nasc traschuraclaim

Ceangail an t-ord agus na trialacha athdhéanta níos déanaí le snáithe na Sonraí sa Mhatamaitic: catagóirí in ord inniu, agus ansin cairt shimplí a chuireann an dá thriail i gcomparáid.

